

מסות קטנות

בכנור, ואילו כלי הומר של העתונאי הוא התוף. אם כי יש גם עתונאים „מזמרים בכנור“.

דב קמחי הוא מן הסופרים, שהסתגלו אל עבודת העתונאי, אף כי לא השתקע בעתונות, אלא בא לגור שם מוסמ לזמן. הוא למד בארץ העתונות את המלאכה הקשה לאדם שהוא כולו סופר, שאינו מסוגל לאקלים אחר, חוץ מזה שנוצר בו: לשים תמיד לנגד עיניו את ה„לוח“, כדי לדעת את הזמן שבו הוא כותב, ולהביא תמיד בחשבון את המקום, ז. א. שאין לו יכולת להאריך ולהרחיב את הדברים יותר ממה שהוקצה לו מטעם מסדר העתון.

רוב המאמרים שכאו בקובצו של קמחי הם מאמרייובלות, מאמרייזכרון, מאמרים על ספרים חדשים — כל אותו החומר הספרותי, שמדפיסים בעתון יומי על פי הוראות ה„לוח“ או ספאת ענין שנעשה אותה שעה אקטואלי.

כמעט כל המאמרים נכתבו בטון חניגי, כנהוג ביום שמחה או ביום אבל, אף כי הקורא יבחין בקצב ויכיר מיד, כי כמה מן המיובלים או המבוקרים קרובים ויקרים ללבו של הכותב יותר מן האחרים.

כמעט כל המאמרים שבקובץ אינם נוגעים אלא בצד אחד של האיש או הענין שעליו מדובר. רק אפס קצהו רואה הקורא, אך אין לנגדו פרצוף שלם של האיש או תאור שלם של הענין, לא מפני שבעל המאמר הסית דעתו משאר הצדדים של הנדון, אלא משום שזו היא דרך הכתיבה בעתון.

אפילו המאמרים המעטים, הרנים לכאורה בשאלות שאינן בנות יומן, כגון „למהותו של הספור“, „הרהורים רעים של רומניסטן עבריי“: נכתבו באותו הקלות, שדורשת הכתיבה בעתון.

אין ספק, כי הקורא הרגיל אצל קריאה קלה ימצא ב„מסות קטנות“ אלה כמה וכמה עמודים יפים, הרבה קוים נאים לתאור דמותם של אישים מפורסמים בעולמנו היהודי ובעולם הגדול. אבל תמיד ירגיש עם זה צמאון למלואים, להשלמה — ירגיש שכאן רק מנע קל בדברים, אם גם מנע עדין, מנע טוב.

בעצם הימים, שבחוגי הסופרים העברים בתל־אביב נתעורר הוכוח על הספרות והעתונות ויחסן זו לזו, נפל לידי הספר „מסות קטנות“ מאת דב קמחי*, שיכול לשמש אילוסטרציה במקצת לדעות המפשטות, שנשמעו במסבות הסופרים בשאלה זו.

העתונות האירופאית והאמריקאית הגדולה כבר הספיקה עם גידולה והתפתחותה לגדל ולחנך טפוסו של עתונאי שלם, חחי ונושם באוויר המיוחד של העתון, שהוא מולדתו הרוחנית, מקום חיותו, האקלים שלו. והטפוס הזה הולך ומשתלם, עד שהוציא פרייצירה מיוחד, שינק מרקע העתונות.

אולם העתונות העברית עדיין לא הגיעה לדרגא עתונאית נמורה, ורוב עובדיה, המקנים לה צורתה, באים מארץ־מולדת אחרת, מאקלים אחר, — מאווירה של ספרות. מהם שלא הסתגלו בל עיקר אל האקלים החדש, ואל תנאי החיים במולדת החדשה והם שרויים תמיד בעולם שאינו שלהם; ומהם שעלה בידם להשכיח מלבם, אחרי כמה תעניות, כאותו האמורא שעלה מכבל לארץ־ישראל, את תלמודו הישן — לפחות, במדה הדרושה להתאים את מלאכתם אל ה„טמפו“ החדש. אפשר לכתוב ספר שלם על טיבם של שני האקלימים המיוחדים לכל אחת משתי הארצות: העתונות והספרות. לרשימה קצרה זו יספיק, אם נציין, כי העתונות יש בו הרבה ממדותיו של הנואם, משום שכמותו הוא משהו לנגד עיניו קהל מקשיבים לדבריו. גם הנואם בפיו וגם העתונאי בעטו זקוק למלה היפה, השנונה, הפייקנטית, העושה רושם לרגע; מה שאין בו הסופר, המחפש את המלה ההולמת את רעיונו, את זו המביעה כדיוק ובשלמות את מחשבתו.

יש בו בעתונאי גם משהו מן השחקן על הבמה: משתמש הוא בלהטוטים, בזיקוקיו, שהקהל הגדול מוצא בהם תענוג.

כבר היה מי שאמר, כי הסופר הוא מנגן * דב קמחי: מסות קטנות, על אנשים, על ספרות, על ספרים, על הנארנ. הוצאת ראובן מס, ירושלים—תרצ"ח. 320 עמ'.

בהקדמתו לקובצו אומר המחבר על מאמריו: „רשימות קצרות הן, שנכתבו כל אחת לשעתה, לרגעה, ולא בקשו אלא זה בלבד: להעיר ולהאיר במשהו ולזרות מעט מהלך הנפש על החויונות שבחום, שבצבור ושבספרות“.

הוא שואל: לשם מה נעשה להם כינוס? והוא משיב: „משום שהמחבר נוכח וראה, שהרבה מנפשו שקוע וצרור בתוך צרור העלים האלה,

והיו הם לו כהרים רחוקים מחיים וממאורעות, שעברו וחלפו ונתנדפו השאירו אחריהם אך הדים אלה בלבד“...

ואמנם הטוב שברשימות אלו הוא „הלך נפש“ זה, ערות נפשית זו שבהן. אל נבקש בהן יותר משנתכוון לתת הסופר-הרושם. „פכים קטנים“ הם, אבל רסיסי לב ומחשבה בהם והם רועדים רעידה קלה, רעידה חמה.

מ. בן-אליעזר